

11/11

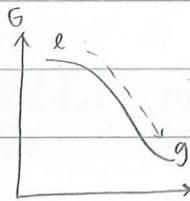
Kokpunkt : $\Delta G_{vap} = 0 = \Delta H_{vap} - T\Delta S_{vap}$

$T_b = \frac{\Delta H_{vap}}{\Delta S_{vap}}$

"Hej och hä ΔH
What a mess ΔS
Hur det blir ΔG "

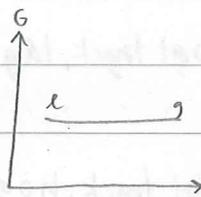
⇒ påverkas av intermolekylära krafter.

⇒ krävs att man tar ΔS i beaktande.

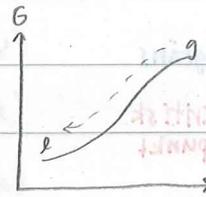
Höga T

$\Delta G_{vap} < 0$

Viss $T = T_b$

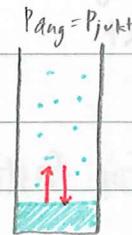
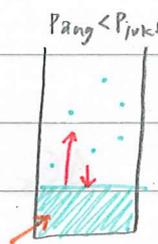
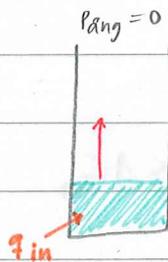
$\Delta G_{vap} = 0$

Låga T

$\Delta G_{vap} > 0$

Jämvikt:

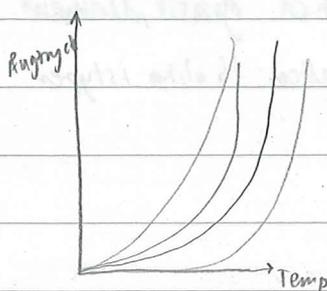
VATTEN : $T = 100^\circ\text{C}$ $P_{jämvikt} = 1 \text{ atm}$

$T < 100^\circ\text{C}$ $P_{jämvikt} < 1 \text{ atm}$

$T = 25^\circ\text{C}$ $P_{jämvikt}$

$p_{ang} = \text{ångtrycket}$

Jämviktångtryck : ökar med ökande temperatur

Clausius - Clapeyron :

$\ln \frac{P_2}{P_1} = \frac{\Delta H_{vap}}{R} \left(\frac{1}{T_1} - \frac{1}{T_2} \right)$

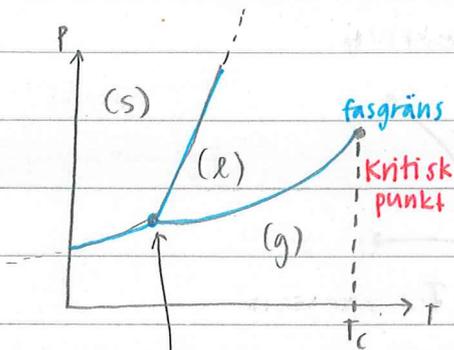
Förångning & kokning: $P_{\text{ång}} = \text{omgivande lufttryck } P_{\text{ext}}$

→ KOKNING

Normal kokpunkt då $P_{\text{ång}} = 1 \text{ atm}$

FASDIAGRAM

(s) - högt tryck, låg temp

(l)

(g) - lågt tryck, hög temp

Trippelpunkt

- vid viss tryck & temp finns (s), (l) och (g) samtidigt i jämvikt.

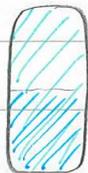
ΔG är minst för fasta fasen: $\Delta G_s < \Delta G_l < \Delta G_g$

Överför kritiska punkten finns ingen gräns mellan vätska & gas

$T > T_c$ kallas fluid.

$T < T_c$

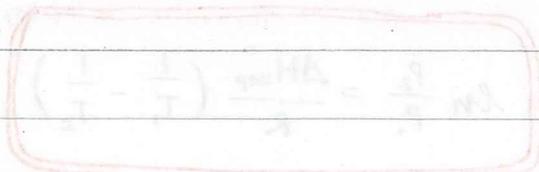
$T = T_c$

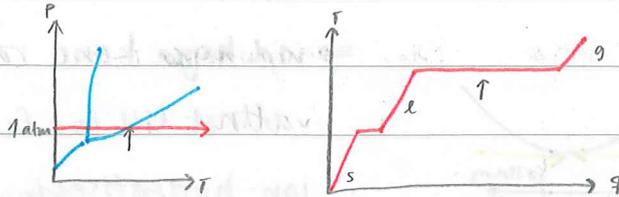
$T > T_c$

Finns ofta olika typer av fasta faser, t ex kol: grafit, diamant.

vatten: 16 olika istyper.

Vid visst tryck:

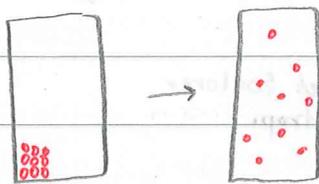
På fasgränslinjen är det JÄMVIKT

Ex) Koldioxid: trippelpunkt vid 5 atm

⇒ normalt tryck ger **SUBLIMERING**.

UPPLÖSNING

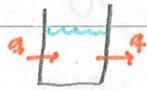
$$\Delta S_{sol} > 0$$

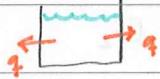
ΔH_{sol} både positiv & negativ

- byta bindningar
- bilda nya bindningar

NaCl: $\Delta S_{sol} > 0$ $\Delta H_{sol} \approx 0$

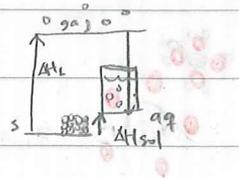
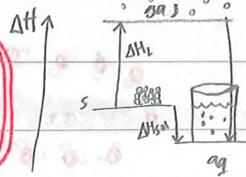
$$\Delta G_{sol} = \Delta H_{sol} - T\Delta S_{sol} \approx -T\Delta S_{sol} < 0$$

LiCl: **EXOTERM**: $\Delta G_{sol} = \Delta H_{sol} - T\Delta S_{sol} < 0$ $\Delta H_{sol} < 0$

⇒ omgivningens entropi ökar

NH4Cl: $\Delta H_{sol} > 0$ $\Delta G_{sol} = \Delta H_{sol} - T\Delta S_{sol} < 0$

$$\Delta H_{sol} = \Delta H_{lattice} + \Delta H_{hydratation}$$

LiCl

NH4Cl

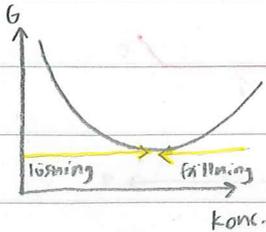
$\Delta H_{sol} < 0$

$\Delta H_{sol} > 0$

Exoterm

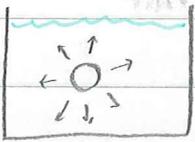
Endoterm

Mättnad:

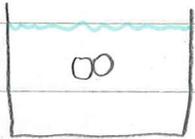

⇒ vid höga konc. räcker inte vattnet till för fullständig jon-hydratisering

Hydrofob effekt: opolärt ämne i polärt lösningsmedel.

⇒ vattnet behöver orientera sig för att kunna ha vätebindningar till andra vattenmolekyler.

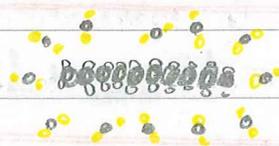
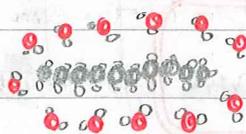
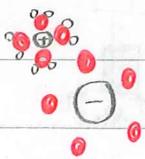
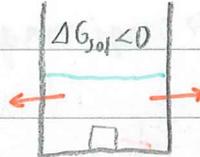
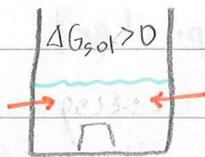
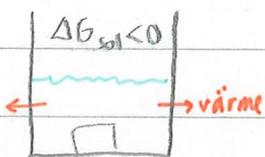
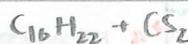
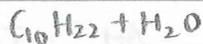
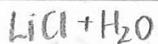
⇒ vattnet tjänar på att två ickepolära molekyler aggregerar.

vattnet förlorar entropi

$$\Delta S_{\text{sol}} = \Delta S_{\text{kolväte}} + \Delta S_{\text{vatten}}$$

> 0 < 0

"Lika löser lika" grundas på hydrofob effekt

s: löslighet (mol/l)

P: partialtryck

k_H : Henrys konstant - OBS! enheter

Henrys lag:

$$s = k_H P$$

BIOKEMI 2 Biokemiska reaktioner & metabolism

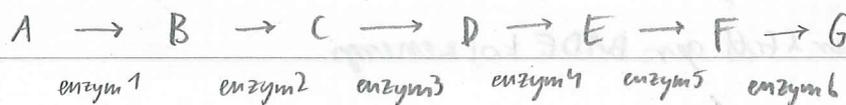
11/11

Vad är liv? - föröka sig
- överföra information
- energi från näring från omgivningen
- anpassa sig till omgivningen
⇒ behöver kunna kopiera och uttrycka den **genetiska koden** för att bygga upp rätt cellkomponenter.

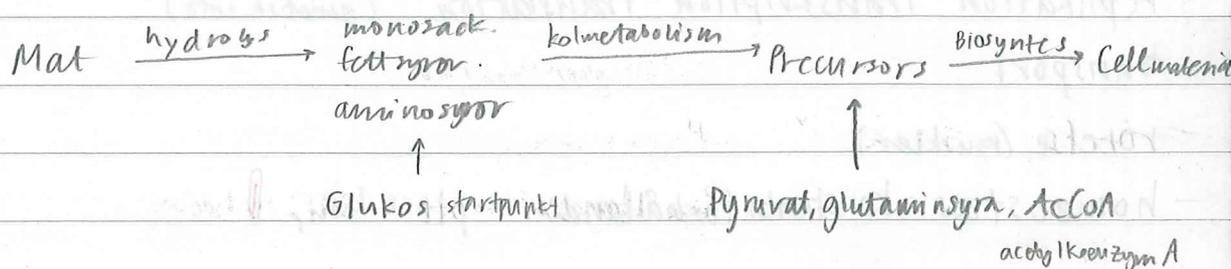
METABOLISM: kemiska reaktioner

- energiflöden: spontana reaktioner ⇒ styra & reglera
- omvandling av molekyler $A + B \rightarrow C + D$
- metaboliter: intermediära molekyler = "mellansteg"
- enzymer katalyserar

Kolmetabolism: flöde av kol i cellen

- kolkälla utifrån
- omvandlas till lämpliga byggstenar (precursors)
- byggstenar används för att bygga upp cellmaterial

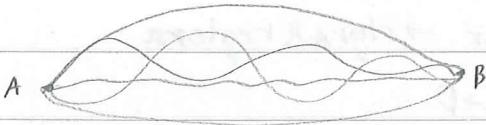

Bioenergetik : driva metabolismen

- energikälla utifrån
- omvandla till energibärare
- tillgång & efterfrågan av eb. i balans $\Rightarrow$ slutet system i cell
- kombinerade kol- & energikällor : socker & fett
- separat energikälla : ljus
- energibärare "laddas" i kolmetabolismen

Metabola nätverk

- Flera reaktionsvägar (pathways)
- Reaktionsväg = serie av reaktioner med specifik funktion → producera
→ byta ner
- Tusentals metaboliter i cellen (precursors)

Katabolism = nedbrytning av föreningar för att få byggstenar

 och energibärare. **Oxidativa processer** : byta ut väte mot syre.
Socker & fett ger BÅDE kol & energi.

Anabolism = uppbyggnad av cellmaterial (kostar energi)

 Reduktiva processer

Energibehov :

- biosyntes : uppbyggnad av cellmaterial
- replikation - transkription - translation → mest energi krävs
(genetisk info)
- transport
- rörelse (muskler)
- homeostas : konstanta förhållanden : pH & temp

Kemiska reaktioner: $\Delta G = \Delta H - T\Delta S$

I celler: standardförhållanden och $\text{pH} = 7$
anges med $\Delta G^{\circ'}$

Jämvikt: $A + B \rightarrow C + D$

$$K'_{eq} = \frac{[C][D]}{[A][B]}$$

$$\Delta G^{\circ'} = -RT \ln K'_{eq} < 0 \Rightarrow \text{spontan reaktion}$$

$\Rightarrow$ cellernas reaktioner kan inte vara i jämvikt för
då sker ingen reaktion.

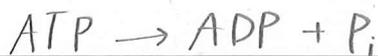
Kopplade reaktioner:

reaktion som kräver energi + reaktion som anger energi $\rightarrow \Delta G < 0$

litet positivt värde

större negativt värde

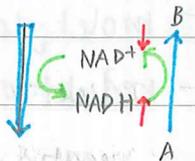
Energireaktioner:

kemisk energi

reducerande energi

$\Rightarrow$ ATP och NADH är energibärare i cellen

SLUTET SYSTEM $\rightarrow$ balansera tillgång & efterfrågan Δ

ATP

- adenintrifosfat
- nukleotid
- fosfoanhydridbindningarna är energirika
- hydrolysis frigör energi: $ATP \xrightarrow{+H_2O} ADP + P_i + \text{energi} \text{ ⚡}$
- ΔG° (hydrolysis) = -30,5 kJ/mol
- frigör fosfatgruppen (P_i) eller överför den till en annan molekyl: **fosforylering** (organisk molekyl + fosfatgrupp)
- återbildning av ATP: $ADP + P_i \rightarrow ATP$ (fosforylering)

koncentrationskvot

$$\Delta G = \Delta G^\circ + RT \ln J$$

Fosforylering: $ADP + P_i \rightarrow ATP$

- substratnivåfosforylering - organiska molekyler
- oxidativ fosforylering - reducerande energibärare
- fotofosforylering - ljus

⇒ kräver energi

Redoxreaktioner

- $A(\text{red}) \rightarrow e^- + A(\text{ox})$
- molekyler finns i båda formerna
- reduktionspotential: E° = hur bra e^- tas emot
negativt värde → bra på att GE e^- , t.ex. $NAD^+ + 2H^+ + 2e^- \rightarrow NADH + H^+$
- sker alltid två samtidigt

$$\Delta G^\circ = -nF\Delta E^\circ$$

↑
antal e^- Faradays konstant

Elektronbärare: molekyl i sin reducerade form.

• NADH och NADPH: dinukleotider

↑ fosfatgrupp

• $\text{NAD(P)H} \rightarrow 2e^- + \text{NAD}^+ + \text{H}^+$

• verkar som e^- -donator till en kopplad reaktion

• samma e^- -bärare i flera reaktioner

• NADH - bilda ATP, glykolysen & citronsyracykeln

• NADPH - driva redoxreaktioner i biosyntes.

Katabolism $\heartsuit H^+$

Anabolism $\heartsuit H^+$

- nedbrytning av biomol.

- syntes av biomol.

- oxidativ process

- reduktiv process

bildas $\text{NADH, NADPH, FADH}_2$

bildas $\text{NAD}^+, \text{NADP}^+, \text{FAD}$

- frigör kemisk energi

- kräver tillförsel av energi (ATP)

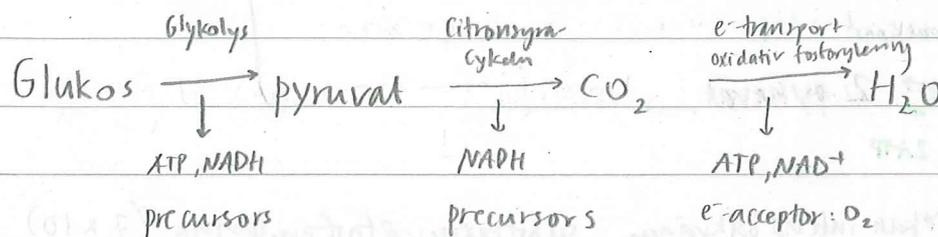
Reglering: justera flödet av kolmolekyler genom systemet.

- påverka metabolisk koncentrationer

- påverka enzymerna: mängd - bildning & nedbrytning
aktivitet - effektorer, kor. modifiering,
proteolytisk klyvning

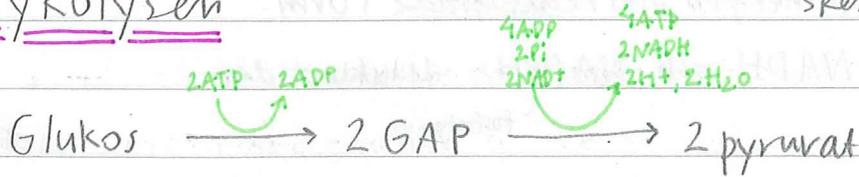
isoenzym - affinitet, specificitet, lokalisering,

olika effektorer.

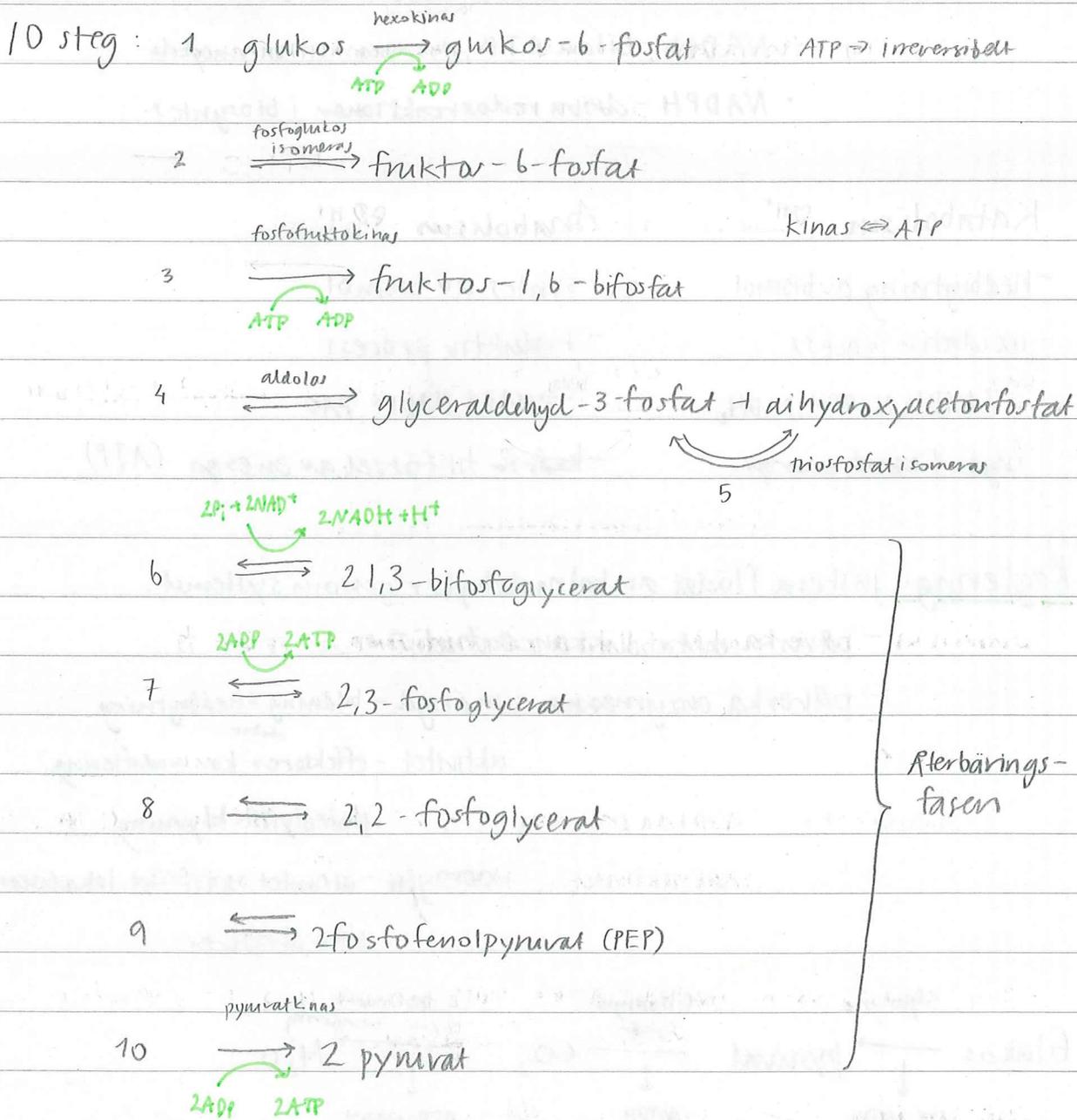

Glykolysen

sker i cytoplasman

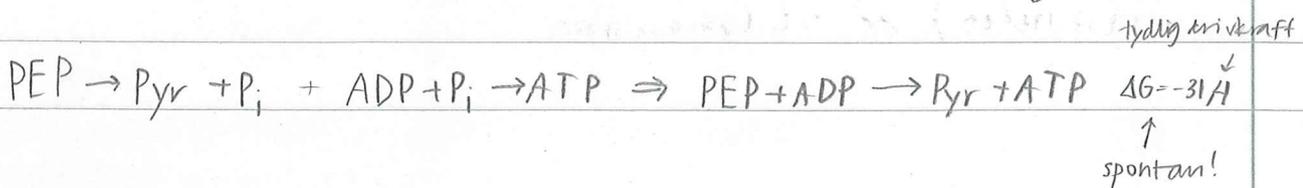
⇒ anaerob process → bildar mjölksyra om syresaknas

investering-
fasen

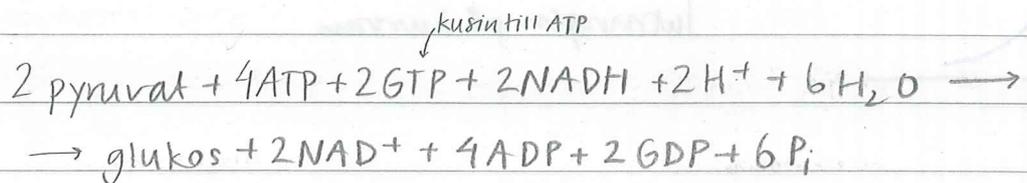
Aterbärings-
fasen

↳ kan inte gå bakvägen: substratnivåfosforering (7 & 10)

Glukoneogenes : uppbyggnad av glukos

- Bilda glukos från andra organiska molekyler (laktat, pyruvat, etc)
- Hålla blodsockerhalt konstant, bilda precursors som kommer från glykolysen, näringsupplagring (glykogen)
- Använda de reversibla reaktionerna i glykolysen och gå förbi de irreversibla stegen.
- Reglering motriktad, inte glykolys & glukoneogenes samtidigt.

18/11

Joakim Andréasson

REAKTIONSKINETIK - Hur fort går kemiska reaktioner

- Jämvikt: lika snabbt i båda riktningarna $A \rightleftharpoons B$, ingen ändring i koncentrationer

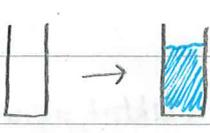
Långsamma : utbring av berg
reaktioner radioaktivitet

Snabba : primärreaktion i synnerhet
reaktioner

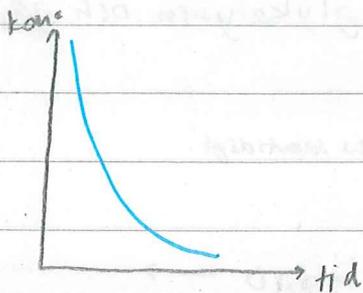
- Reaktionskinetik: makroskopiskt prov ställer in sig i jämvikt.
många molekyler reagerar.

- Reaktionsdynamik varje enskild reaktion.

$t(\text{kinetik}) \gg t(\text{dynamik})$

Ex) Kinetik: tid innan hela provet är blött
Dynamik: varje reaktion, pikosekunder.

Reaktionshastighet r

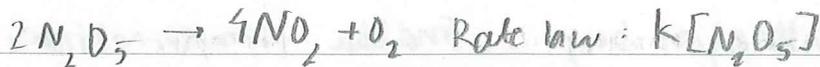
Reaktionshastigheten ges av lutningen på kurvan

Hastighetskonstanten k kan ha olika enheter

$$r = - \frac{d[A]_t}{dt} = k[A]_t^2$$

Ex) $H_2 + I_2 \rightarrow 2HI$ Rate law: $k[H_2][I_2]$ Första ordningen
 $2HI \rightarrow H_2 + I_2$ Rate law: $k[HI]^2$ ← kollisioner Andra ordningen

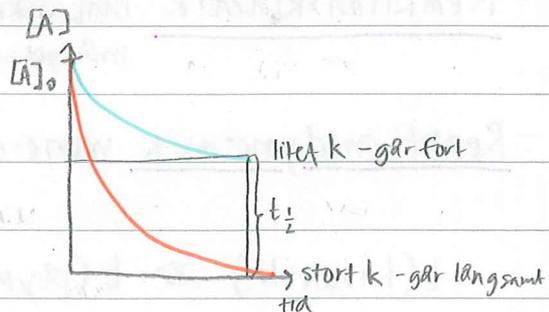
Ex) Dissociationsreaktion

- Reaktionsordning = $x + y + \dots$ för $r = k[X]^x[Y]^y \dots$

Första ordningens reaktion

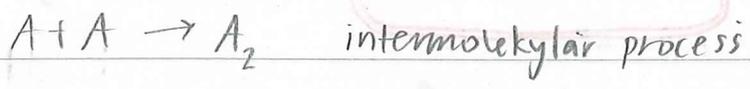
$r = - \frac{d[A]_t}{dt} = k[A]_t$

Integration av r ger $c(t)$: $\ln [A]_t = \ln [A]_0 - kt$

- Halveringstid: $t_{\frac{1}{2}} = \frac{\ln 2}{k}$

- Andra ordningens reaktion

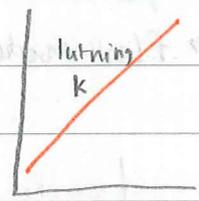

$r = -\frac{d[A]_t}{dt} = k[A]_t^2$

Integrering av r ger $C(t)$: $\frac{1}{[A]_t} = kt + \frac{1}{[A]_0}$

1:a ordningen
 $\ln[A]_t = \ln[A]_0 - kt$

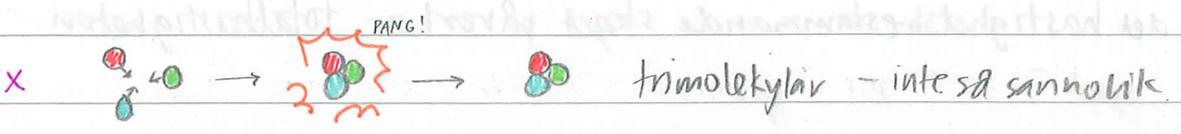
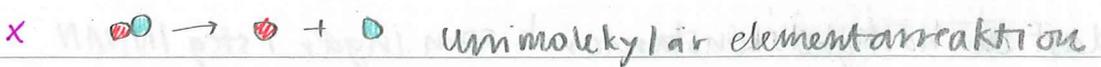
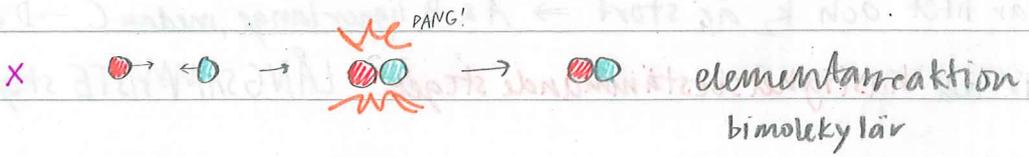

2:a ordningen
 $\frac{1}{[A]_t} = kt + \frac{1}{[A]_0}$

Tenta: få värden och kunna bestämma om 1:a eller 2:a ordningen och reaktionshastigheter

- Reaktionsmekanismer

- * Hur reaktioner sker på molekylskala: elementarreaktioner
- * Uni-, bi- och ibland trimolekylära er är möjliga
- * De flesta kemiska reaktioner är komplexa, dvs. innehåller flera elementarsteg

- Temperaturberoende hos r

Arrhenius ekvation:

$$k = A e^{-E_a/RT}$$

$$\ln k = \ln A - \frac{E_a}{RT}$$

k = hastighetskonst.

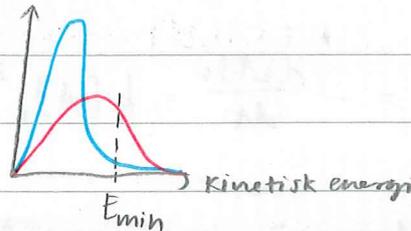
A = frekvensfaktor

E_a = aktiveringsenergi

Hög temp $\rightarrow$ snabb reaktion

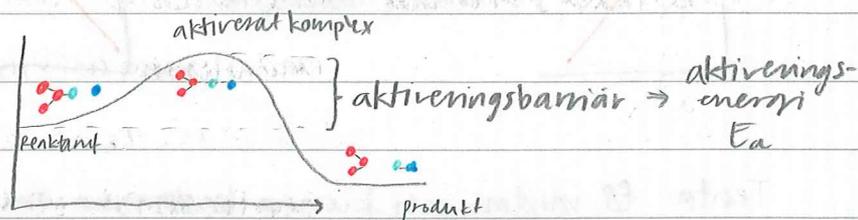
Låg temp $\rightarrow$ långsam reaktion

Hög E_a påverkas STARKT av temp.

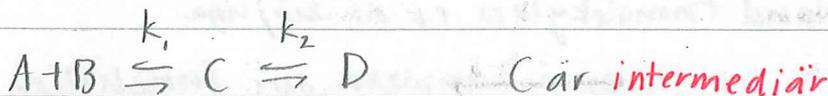
$\rightarrow$ Endast molekyler som har en viss minimumenergi kan reagera $\Rightarrow$ fler molekyler vid hög temp.

Aktiveringsenergi:

Katalysator sänker aktiveringsenergin så reaktionen går snabbare $\Rightarrow$ påverkar inte jämviktsläget eller ΔG .

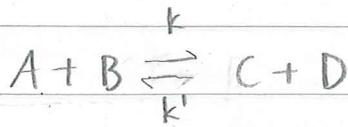
- Intermediärer reaktioner har mellansteg

Om k_1 är litet och k_2 är stort $\Rightarrow$ A & B ligger länge, medan $C \rightarrow D$ direkt $\Rightarrow$ k_1 är det **hastighetsbestämmande steget** LÅNGSAMASTE steget

Endast de hastighetskonstanter k som ingår i steg INNAN det hastighetsbestämmande steget påverkar totalhastigheten.

Jämviktsreaktioner

$$\rightarrow r_+ = k[A][B]$$

$$\leftarrow r_- = k'[C][D]$$

Vid JÄMVIKT:

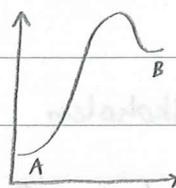
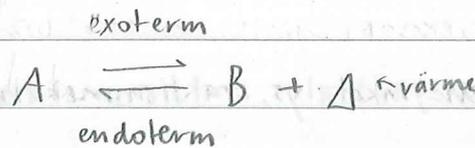
$$k[A][B] = k'[C][D]$$

$$\frac{k}{k'} = \frac{[C][D]}{[A][B]} = K$$

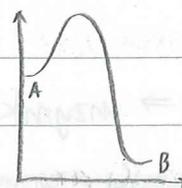
Jämviktskonstanten

$$K = \frac{k}{k'} = \frac{[C][D]}{[A][B]}$$

- Le Chateliers princip: Ökad temp. driver reaktionen i endotermisk riktning.
Minskad temp. driver reaktionen i exotermisk riktning.

endoterm

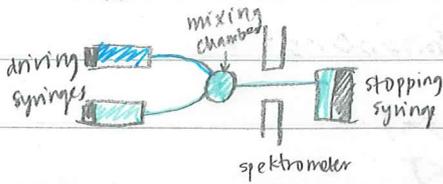
exoterm

Mäta reaktionshastigheter

- Blanda & mät Δ konc
- Stopped flow
- Temperatursteg
- Ljusinducerade reaktioner

r

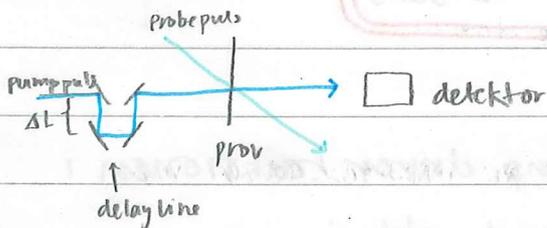
Stopped flow : ms

Temperatursteg : μ s

störning av jämvikten & studie av relaxationen efter
(hur lång tid det tar att komma tillbaka till jämvikt)

Ljusinducerade reaktioner : fs - ps

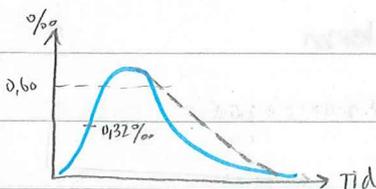

Δt & ljushastigheten ger "försening" av
pump pulsen $\Rightarrow$ skillnad mellan probe och pump.

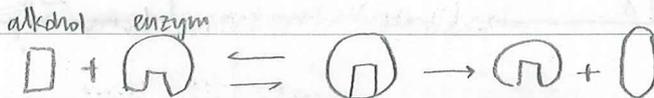
- Katalys : påverkar BARA hastigheten, inte jämviktsläget.

$\hookrightarrow$ Läs i boken $\text{Katalys, enzymkatalys, reaktionsmekanismer}$

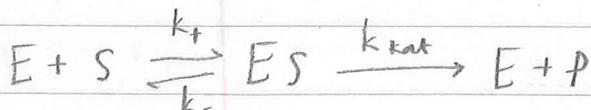
Ex) Promilleapp

$\Rightarrow$ enzymkatalys bryter ner alkoholen

- Enzymkatalys

$$r = \frac{d[P]}{dt} = k_{kat} [E]_0 \frac{[S]}{K_m + [S]} \quad \text{där} \quad K_m = \frac{k_+ + k_{kat}}{k_-}$$